

PELASTUSKOIRIEN KOEOHJE

SUOMEN PELASTUSKOIRALIITTO RY.

Sisältö

YLEISTÄ.....	3
KOESUORITUSTEN ANTAMA VALMIUS ERI TEHTÄVIIN:.....	3
HÄLYTYSKRITEERIT (minimivaatimukset)	3
1. YLEISET MÄÄRÄYKSET	4
1.1 KOKEESEEN OSALLISTUMINEN	4
1.1.1 Koira.....	4
1.1.2 Ohjaaja	4
1.2 KOEJÄRJESTELYT	5
1.3. KOETESTAAJAT	5
1.4 HALLITTAVUUS.....	5
1.5 RAUNIORADAT.....	6
2. KOEOHJEET.....	6
2.1 RAUNIOKOKEET	7
2.1.1 Selviytyminen esteistä.....	7
2.1.2 Soveltuvuuskoe	7
2.1.3 Peruskoe.....	7
2.1.4 Loppukoe	8
2.1.5 Taidontarkistuskoe	8
2.2 HAKUKOKEET	8
2.2.1 Peruskoe.....	9
2.2.2 Loppukoe	9
2.2.3 Taidontarkistuskoe	9
2.3 JÄLKIKOKEET.....	9
2.3.1 Peruskoe.....	10
2.3.2 Loppukoe	10
2.3.3 Taidontarkistuskoe	10
2.4 KANSAINVÄLISTEN PELASTUSKOIRIEN (FRF) HALLITTAVUUSKOE.....	11
2.4.1 Sosiaalisuus.....	11
2.4.2 Luoksepäästävyys	11
2.4.3 Paikallaanolo.....	11
2.4.4 Seuraaminen.....	11
2.4.5 Luoksetulo.....	11
2.4.6 Lähettäminen etsittäväään kohteeseen.....	12
2.4.7 Pysäyttäminen/luoksetulo	12

Tämä on Suomen Pelastuskoiraliitto ry:n yleinen koeohje. Koeohje on laadittu suomen ja ruotsin kielellä. Pelastuskoiraliiton jäsenyhdistysten koirakot sijoitetaan pelastusmuodostelmiin näiden koeohjeiden puitteissa määrättyin kriteerein.

Tämän koeohjeen lisäksi koetestaajilla on erillinen testaaajaohje.

YLEISTÄ

KOESUORITUSTEN ANTAMA VALMIUS ERI TEHTÄVIIN:

Rauniokokeet: Soveltuvuuskoe mittaa koiran koulutettavuutta raunioetsintätehtäviin. Peruskokeen suorittanut koirakko voi toimia raunioetsintätehtävissä ja se voidaan sijoittaa kunnan väestönsuojeluorganisaatioon. Loppukokeen suorittanut koirakko voi toimia vaativammissa raunioetsintätehtävissä.

Haku- ja jälkikokeet: Peruskoe mittaa koirakon valmiutta osallistua peruskoulutuksen jälkeisiin, vaativampiin etsintäharjoituksiin. Loppukokeen suorittamaan koirakko saavuttaa hälytyskelpoisuuden minimivaatimuksen ja voi toimia Vapaaehtoisen pelastuspalvelun etsintätehtävissä.

HÄLYTYSKRITEERIT (MINIMIVAATIMUKSET)

Väestönsuojelu, sijoituskelpoisuus

KOIRA

OHJAAJA

Raunioperuskoe	SPEK:n (Suomen Pelastusalan keskusjärjestö) Pelastustoiminnan perusteet -kurssi tai vastaavat tiedot
----------------	--

VSS-organisaatioon sijoitettujen koirakoiden kokeiden tulee olla aina voimassa.

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu, hälytyskelpoisuus

KOIRA

OHJAAJA

Toinen seuraavista loppukokeista: haku / jälki	1. Etsintäkurssi tai vastaavat tiedot 2. Ensiapu 1 -kurssi tai vastaavat tiedot 3. Viestintävälineiden käyttötaito 4. Suunnistustaito
--	--

Suositus: Koirakolla on päälaji, josta koirakko suorittaa loppukokeen ja edelleen taidontarkistuksia.

Toinen maastolaji voidaan pitää sivulajina, josta koirakko voi suorittaa peruskokeen pimeäosuuden aina uudelleen.

Hälytysryhmiin sijoitettujen koirakoiden (Vapaaehtoinen pelastuspalvelu) kokeiden tulee olla aina voimassa. Suosituksena on, että hälytysryhmän koirakot suorittavat kunkin maastolajin taidontarkistuskokeen vuosittain.

Jos hälytyskelpoiselle koiralle on määrätty koekielto, se ei tänä aikana saa osallistua hälytyksiin.

1. YLEISET MÄÄRÄYKSET

1.1 KOKEESEEN OSALLISTUMINEN

1.1.1 Koira

- Alaikäraja kokeeseen osallistuvalla koiralla on 15 kuukautta.
- 1.1.2001 jälkeen syntyneet typistetyt koirat eivät saa osallistua kokeisiin.
- Koiran tulee olla tunnistusmerkitty. Tunnistusmerkinnät tarkistetaan pistokokein.
- Koiran tulee olla kulloinkin voimassaolevien määräysten mukaisesti rokotettu.
- Narttu ei saa osallistua kokeeseen 30 vrk ennen synnytystä ja alle 42 vrk sen jälkeen.
- Kiimainen narttu voi osallistua kokeeseen, jos koejärjestelyt sen sallivat. Kiimainen narttu osallistuu kokeeseen aina viimeisenä.
- Sairas koira ei saa osallistua kokeeseen.
- Koiran luoksepäästävyys testataan jokaisen kokeen alussa. Testaajan tulee voida käsitellä koira ja koiran täytyy sietää muiden koirien läsnäolo.
- Koira ei saa olla aggressiivinen ihmisiä tai muita koiria kohtaan. Jos koira osoittaa selvää aggressiivisuutta, koetestaaja keskeyttää kokeen ja siitä tehdään merkintä koiran koekirjaan ja koepöytäkirjaan. Koira voidaan asettaa koekieltoon yhdeksi vuodeksi. Pureminen johtaa aina koekieltoon. Tarvittaessa asia käsitellään yhdistysten vastaavista testaajista kootussa elimessä.

1.1.2 Ohjaaja

- Koiranohjaaja toimii kokeessa koiransa kanssa omalla vastuullaan.
- Koiranohjaaja ei voi osallistua kahden eri koiran kanssa samaan kokeeseen saman päivän aikana.
- Koiralla tulee olla kokeen päivä- ja pimeäosuudessa sama ohjaaja.
- Koiran väkivaltainen kohtelevminen on kiellettyä. Mikäli sääntöä rikotaan, testaaja voi tapauksesta riippuen joko antaa huomautuksen, keskeyttää kokeen tai antaa vuoden koekiellon koiranohjaajalle. Koiranohjaajan muu epäasiallinen käyttäytyminen voi myös johtaa kokeen keskeyttämiseen ja/tai koekieltoon.

1.2 KOEJÄRJESTELYT

Jäsenyhdistykset ilmoittavat järjestämistään kokeista liiton hallitukselle kunkin vuoden tammikuun loppuun mennessä. Liiton virallinen koekalenteri julkaistaan liiton kotisivuilla. Lisäykset koepäivämääriin tulee tehdä vähintään 30 vrk:ta aiemmin liiton hallitukselle.

Yhdistykset ilmoittavat kaikista perus- ja loppukokeista viranomaisille hyvissä ajoin etukäteen, jotta viranomaisella on mahdollisuus halutessaan tulla valvomaan kokeita.

Koetulos merkitään koepöytäkirjaan ja koiran koekirjaan. Rauniokokeissa koepöytäkirjasta/ arvostelulomakkeesta toimitetaan kopio osallistujan yhdistyksen kunnan viranomaisille, niin kuin viranomaisten kanssa on paikallisesti asiasta sovittu. Osallistuja huolehtii pöytäkirjan kopion toimittamisesta, jos kokeen järjestäjä on muu kuin oma yhdistys.

Kokeesta, testauksesta, koejärjestelyistä tms. voi tehdä valituksen viikon kuluessa järjestävän yhdistyksen vastaavalle testaajalle. Tarvittaessa yhdistysten vastaavista testaajista koottu elin kokoontuu käsittelemään asiaa.

Hylättyä koetta ei voi uusi samana päivänä.

Kokeet ovat voimassa kaksi (2) vuotta.

Vanhentuneen kokeen voi uusida ilman, että tarvitsee suorittaa alempia kokeita ensin.

1.3. KOETESTA AJAT

Kokeessa voi toimia testaajana Suomen Pelastuskoiraliiton kouluttama ja liiton hallituksen hyväksymä koetestaaja. Hyväksytyt koetestaajat on lueteltu Suomen Pelastuskoiraliiton kotisivuilla.

1.4 HALLITTAVUUS

Koiran hallittavuus ja ohjattavuus testataan jokaisen kokeen yhteydessä.

Koirien luoksepäästävyys ja sosiaalisuus testataan ryhmänä jokaisen koeosuuden alussa. Jos kokeeseen tai koeosuuteen osallistuu vain yksi koira, järjestäjä huolehtii siitä, että paikalla on vähintään yksi häiriökoira.

Soveltuvuuskokeessa ja jälkikokeen osiossa C, koira voi olla kytkettynä, muuten hallittavuus suoritetaan koiran ollessa vapaana. Soveltuvuuskokeessa ei vaadita osion C suorittamista.

A. Siirtyminen

Ohjaaja ja koira siirtyvät koalueelle vähintään 50 metrin matkan niin, että koira kulkee hallitusti ohjaajan mukana.

B. Odottaminen

Koalueelle tultaessa ohjaaja jättää testaajan pyynnöstä koiran paikalleen odottamaan. Koiran asento on vapaa, mutta koira ei saa liikkua paikaltaan yli oman pituutensa eikä äännellä häiritsevästi. Ohjaaja siirtyy testaajan luo (n.10 m) keskustelemaan kokeen suorittamisesta ja palaa koiran luo testaajan annettua siihen luvan (n. 3 min. kuluttua).

C. Pysäyttäminen

Testaaja pyytää ohjaajaa joko pysäyttämään koiran tai kutsumaan sen luokseen maastosuorituksen aikana.

Jos koira ei osoita kokeen aikana riittävää hallittavuutta, testaaja keskeyttää koesuorituksen ja koe on hylätty.

Koetestaaja tarkkailee koiran ja ohjaajan yhteistyötä koko suorituksen ajan ja antaa siitä palautteen ohjaajalle.

1.5 RAUNIORADAT

Raunioradan tulee olla tarkoituksenmukainen pelastuskoirien koulutus- ja koekäyttöön.

Raunioradan hyväksymisestä em. käyttöön ja säännöllisestä (väh. joka viides vuosi) tarkastamisesta sovitaan erillisellä sopimuksella pelastusviranomaisten kanssa. Suomen Pelastuskoiraliiton valtuuttamat ratatarkastajat toimivat yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa.

2. KOE OHJEET

Koiralla voi olla 1-2 ilmaisutapaa, jotka ohjaaja ilmoittaa testaajalle ennen koesuoritusta. Soveltuvuuskokeessa ei vaadita ilmaisua. Suorituksen aikana ohjaaja ilmoittaa koiran ilmaisun testaajalle nostamalla käden tai kytkemällä koiran näytölle. Ilmaisun tulee olla selkeä. Jälkikokeissa koiran ei tarvitse ilmaista maalihenkilöä.

Jokaisen suorituksen lopuksi koiranohjaaja antaa suullisen selvityksen koetestaajalle suoritetusta tehtävästä ja sen tuloksesta.

2.1 RAUNIOKOKKEET

Kokeet suoritetaan hyväksytyllä raunioradalla.

Kokeen aikana on erilaisia häiriötekijöitä kuten savua, pauketta, työkoneiden tai vastaavien ääniä, työskenteleviä henkilöitä, ruokaa, vaatteita jne. Kokeen aikana ammutaan 9 mm starttipistoolilla koesuorituksen alussa ja koesuorituksen aikana noin 5 minuutin välein. Koiran välittömässä läheisyydessä ei saa ampua.

Koira saa reagoida häiriöihin, mutta se ei saa menettää työkykyään.

Koiran suhtautuminen laukauksiin testataan myös rauniokokeen hallittavuusosiossa A (siirtyminen).

Koealueen koon tulee olla suhteessa radan vaikeusasteeseen ja käytettävissä olevaan aikaan.

Ohjaajan tulee huolehtia siitä, että koiralla on päällään turvalliset varusteet.

Löytyneet maalihenkilöt poistuvat piiloistaan heti löytymisensä jälkeen testaajan luvalla.

2.1.1 Selviytyminen esteistä

Ennen maasto-osuutta testataan koiran selviytyminen esteistä (portaat, kapeat lankut, torni jne.). Soveltuvuuskokeen yhteydessä tarkistetaan myös, että koira kykenee liikkumaan ahtaassa käytävässä tai kellaritulassa. Lisäksi maasto-osuuden aikana tarkkaillaan koiran liikkumista sortumassa.

2.1.2 Soveltuvuuskoe

Raunioalueen tulee olla alueen vaativuudesta riippuen noin 50 x 50 metriä ja alueella täytyy olla vähintään 10 piiloa.

Raunioalueelle on piilotettu kolme (3) maalihenkilöä, joiden luokse koiralla täytyy olla esteetön pääsy (ns. avopiiloja).

Kokeen suorittamiseen on aikaa 10 minuuttia.

Koiran tulee vaaditussa ajassa löytää kaksi (2) maalihenkilöä. Yksi virheilmaisuu on sallittu.

2.1.3 Peruskoe

Peruskokeeseen saa osallistua koira, joka on suorittanut soveltuvuuskokeen.

Raunioalueen tulee olla vaativuudesta riippuen noin 60 x 80 metriä ja alueella täytyy olla vähintään 20 piiloa.

Raunioalueelle on piilotettu kolme (3) maalihenkilöä, joista yhden tulee olla ns. avopiilossa. Kokeen suorittamiseen on aikaa 15 minuuttia.

Koiran tulee annetussa ajassa löytää ja selvästi ilmaista kaikki kolme maalihenkilöä. Virheilmaisuja ei sallita.

2.1.4 Loppukoe

Loppukokeeseen saa osallistua koira, joka on suorittanut raunioperuskokeen.

Raunioalueen tulee olla alueen vaativuudesta riippuen noin 100 x 100 metriä ja alueella täytyy olla vähintään 30 piiloa.

Raunioalueelle on piilotettu 3-5 maalihenkilöä, joista yhden tulee olla ns. avopiilossa. Kokeen suorittamiseen on aikaa 20 minuuttia.

Koiran tulee annetussa ajassa löytää ja selvästi ilmaista kaikki maalihenkilöt. Virheilmaisuja ei sallita eikä koira saa jättää maalihenkilöä.

2.1.5 Taidontarkistuskoe

Taidontarkistuskokeena suoritetaan loppukoe.

2.2 HAKUKOKEET

Hakukokeeseen (perus- ja loppukoe) kuuluu kaksi osaa, joista toinen suoritetaan valoisaan, toinen pimeään aikaan. Jos kokeen molemmat osuudet suoritetaan saman vuorokauden sisällä, osuudet suoritetaan eri alueilla.

Päivä- ja pimeäosuus on suoritettava enintään 18 kuukauden sisällä toisistaan.

Peruskoe tulee olla kokonaan suoritettu ennen loppukokeeseen osallistumista.

Koira liikkuu alueella vapaana ohjaajan käskyjen mukaan.

Ohjaaja saa etukäteen kartan, johon koealue on merkitty ja jonka perusteella hän esittää etsintäsuunnitelman. Ohjaaja saa pitää kartan mukanaan suorituksen aikana.

Alueen koossa tai koeajassa on otettava huomioon maaston ja sääolojen vaikeus.

Koealueen tulee olla tallattu.

2.2.1 Peruskoe

Koealue on noin 1,5 ha:n kokoinen (esim. 100 x 150) ja sen muoto on vapaa.

Alueella on kolme (3) maalihenkilöä, joista vähintään yksi on kevyesti peitetty ja maalihenkilöt ovat paikallaan, vähintään kahdessa eri asennossa (istuen, maaten, seisten).

Kokeen suorittamiseen on aikaa päivällä noin 20 minuuttia ja pimeällä noin 30 minuuttia.

Koiran tulee annetussa ajassa löytää ja hyväksytysti ilmaista alueelta kaikki maalihenkilöt. Virheilmaisuja ei sallita.

2.2.2 Loppukoe

Loppukokeeseen saa osallistua koira, joka on suorittanut hakuperuskokeen.

Koealue on noin 3 ha:n kokoinen (esim. 100 x 300 m) ja sen muoto on vapaa.

Alueella on kolme (3) maalihenkilöä, joista vähintään yksi on kokonaan peitetty ja maalihenkilöt ovat paikallaan, vähintään kahdessa eri asennossa (istuen, maaten, seisten).

Kokeen suorittamiseen on aikaa päivällä noin 30 minuuttia ja pimeällä noin 45 minuuttia.

Koiran tulee annetussa ajassa löytää ja hyväksytysti ilmaista alueelta kaikki maalihenkilöt. Virheilmaisuja ei sallita eikä koira saa jättää maalihenkilöä.

2.2.3 Taidontarkistuskoe

Taidontarkistuskokeena suoritetaan loppukokeen pimeäosuus.

2.3 JÄLKIKOKEET

Jälkikokeeseen (perus- ja loppukoe) kuuluu kaksi osaa, joista toinen suoritetaan valoisaan, toinen pimeään aikaan.

Päivä- ja pimeäosuus on suoritettava enintään 18 kuukauden sisällä toisistaan.

Peruskoe tulee olla kokonaan suoritettu ennen loppukokeeseen osallistumista.

Ohjaaja saa etukäteen alueen kartan. Ohjaaja saa pitää kartan mukanaan suorituksen aikana.

Jäljen pituudessa ja/tai koeajassa on otettava huomioon maaston ja sääolojen vaikeus.

Jäljen tulee ainakin kerran ylittää polku, oja, metsätie tms.

Jäljentekijä jättää jäljelle neljä (4) omaa tai etukäteen hajustamaansa käyttöesineitä ja ennen kuin koirakko aloittaa jäljestyksen, hän siirtyy takaisin jäljen päähän.

Koetestaaja merkitsee muistiin kokeen aloitusajan. Koeaika alkaa jäljestyksen alkaessa.

Jäljentekijä vastaanottaa koirakon löytämät esineet ja merkitsee muistiin kokeen päättymisajan.

2.3.1 Peruskoe

Koejälki lähtee noin 50 - 100 metrin pituiselta tien tai polun suuntaiselta janalta, jonka koirakko saa jälkeä nostaessaan kulkea kerran edestakaisin. Jälki on noin kaksi tuntia vanha, noin yhden kilometrin pituinen eikä sisällä jyrkkiä suunnanmuutoksia.

Kokeen suorittamiseen on aikaa päivällä noin 30 minuuttia ja pimeällä noin 45 minuuttia.

Koirakon tulee nostaa jälki janalta sekä vaaditussa ajassa löytää kolme (3) jäljelle jätetyistä käyttöesineistä ja jäljentekijä.

2.3.2 Loppukoe

Koejälki lähtee noin 100 - 150 metrin pituiselta tien tai polun suuntaiselta janalta, jonka koirakko saa jälkeä nostaessaan kulkea kerran edestakaisin. Jälki on noin 3-4 tuntia vanha, noin kahden kilometrin pituinen ja sisältää jyrkkiä suunnanmuutoksia.

Jäljen poikki voi kulkea harhajälkiä ja jäljellä voi olla muita, luonnollisia häiriöhajuja.

Kokeen suorittamiseen on aikaa päivällä noin 1 h ja pimeällä noin 1,5 h.

Koirakon tulee nostaa jälki janalta sekä vaaditussa ajassa löytää kolme (3) jäljelle jätetyistä käyttöesineistä ja jäljentekijä.

2.3.3 Taidontarkistuskoe

Taidontarkistuskokeena suoritetaan loppukokeen pimeäosuus.

2.4 KANSAINVÄLISTEN PELASTUSKOIRIEN (FRF) HALLITTAVUUSKOE

Kansainväliseen pelastuskoiratoiminnan (FinnRescue- eli FRF-toiminta) koulutukseen ja hälytystoimintaan osallistuvien koirakoiden tulee suorittaa hallittavuuskoe hyväksytysti vuosittain. Kukin testattavista osioista pisteytetään arvosanoin 1–5. Tarvittava pistemäärä hyväksymiseen on 70% maksimipistemäärästä (25 / 35). Laukauspelottomuus testataan seuraamisosion yhteydessä 9 mm starttipistoolilla.

Testattavat osiot:

2.4.1 Sosiaalisuus

Testattavat koirakot kutsutaan riviin, koirat kytkettyinä. Koirakkojen välimatka toisiinsa tulee olla n. 5 m. Koiran täytyy sietää muiden koirien läsnäolo eikä koira saa käyttäytyä aggressiivisesti muita koiria tai ihmisiä kohtaan. Mikäli kokeessa on vain yksi koirakko, tulee koetilanteeseen järjestää vähintään yksi lisäkoirakko ns. häiriökoirakoksi.

Testaajan tulee todeta häiriökoira tehtävään soveltuvaksi.

2.4.2 Luoksepäästävyys

Koirakot tulevat yksitellen testaajan luokse, rivin eteen. Testaajan tulee voida käsitellä koiraa eikä koira ei saa käyttäytyä aggressiivisesti ihmistä kohtaan. Jos koira osoittaa selvää aggressiivisuutta, koe keskeytetään, siitä tehdään merkintä koiran koekirjaan ja koira joutuu koekieltoon. Koirakolla on mahdollisuus suorittaa hallittavuuskoe uudelleen aikaisintaan 6 kk kuluttua koekiellosta. Jos koira osoittaa selvää aggressiivisuutta uudelleen, koira saa pysyvän koekiellon.

2.4.3 Paikallaanolo

Koira jätetään paikallaanoloon vapaana, ohjaajan haluamassa asennossa. Alueella liikkuu häiriöhenkilöitä. Ohjaaja poistuu koiran välittömästä läheisyydestä n.20 metrin päähän, näköetäisyydelle koirasta. Vieras ihminen kävelee koiran läheisyydestä, mutta ei kiinnitä koiraan huomiota. Koira ei saa käyttäytyä aggressiivisesti ihmisiä kohtaan. Koiran tulee pysyä jätetyllä paikalla 7 minuuttia.

2.4.4 Seuraaminen

Koiran tulee seurata ohjaajaansa vapaana tämän välittömässä läheisyydessä n. 50 m matka. Osio suoritetaan testaajan osoittamalla alueella, jossa liikkuu häiriöhenkilöitä. Seuraamisen aikana ammutaan yksi laukaus. Koiran tulee säilyttää toimintakykynsä laukauksesta huolimatta.

2.4.5 Luoksetulo

Liike suoritetaan alueella, jossa liikkuu häiriöhenkilöitä. Koira jätetään paikalleen vapaavalintaiseen asentoon ja ohjaaja siirtyy noin 20 metrin päähän koirasta. Ohjaaja kutsuu koiran luokseen. Käsikyn saatuaan koiran tulee tulla ohjaajan luokse ripeästi ja suoraviivaisesti edeten.

2.4.6 Lähettäminen etsittäväan kohteeseen

Liike suoritetaan etsinnän osana ns. tyhjällä alueella (raunioilla tai maastossa). Ohjaaja lähettää koiran testaajan osoittamaan kohteeseen. Kohde on n. 30 m päässä oleva, selkeästi erottuva kohta: maastossa esimerkiksi kalliolle, kiven luo, erilliseen metsikköön tms., raunioilla erilliselle piilolle, kasan päälle tms. Koiran tulee edetä kohteeseen sillä tarkkuudella, että kyseessä oleva kohde tulisi etsittyä.

2.4.7 Pysäyttäminen/luoksetulo

Liike suoritetaan etsinnän osana ns. tyhjällä alueella (raunioilla tai maastossa). Kokeen testaaja päättää kumman liikkeen (pysäyttäminen tai luoksetulo) koirakko suorittaa. Kun koira on irronnut ohjaajasta vähintään 25 m, testaajan pyynnöstä ja annetun ohjeen mukaisesti, ohjaaja joko pysäyttää koiran tai kutsuu koiran luokseen.